

Josep Maria Xarrié i Rovira (1943-2013)

Francesc Fontbona

Acadèmic de número. francesc@francescfontbona.cat

Josep Maria Xarrié, llicenciat en Belles Arts per la Universitat de Barcelona, on acabà la carrera el 1967, era fill de Domènec Xarrié, restaurador del Museu d'Art de Catalunya, l'actual MNAC. Aquest era un dels noms essencials dels orígens de la conservació i restauració d'obres d'art al nostre país; i el seu fill Josep Maria tindria una llarga dedicació a la mateixa tasca, tant a nivell particular com a nivell públic, arribant a ser el director del Centre de Restauració de Béns Mobles, entitat que havia fundat ell mateix el 1981, en l'àmbit de la Generalitat de Catalunya, recent reinstaurada. El 1969 esdevingué encarregat de la càtedra de restauració de la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona fins el 1986. Fou també professor dels cursos de restauració de pintura mural de Sant Cugat del Vallès (1972-1976). Pel seu prestigi seria cridat a actuar de consultor de la UNESCO en temes de conservació i restauració de béns culturals des de 1978, especialment per a l'Amèrica Llatina.

Restaurà personalment obres molt importants, de Bernat Martorell, Jaume Huguet, el Greco, Picaso, Joan Miró, Dalí, o la especialment emblemàtica imatge romànica de la Mare de Deu de Montserrat, el que fou tot un privilegi merescut per a un catalanista militant com era ell.

Va ser elegit acadèmic honorífic de la nostra corporació el 20 de Juny de 1995, i amb això la nostra Acadèmia acomplia un doble objectiu: honorar un destacat representant del col·lectiu de conservadors i restauradors d'obres del patrimoni cultural –seguint un camí obert el 1952 i reblat el 1993, quan havien estat elegits acadèmics, respectivament de número i honorífic, dos il·lustres predecessors d'ell, Manuel Grau i Mas i Joaquim Pradell i Ventura– i alhora agrair al mateix Xarrié una anterior dedicació seva a restaurar obres del Museu de l'Acadèmia. Efectivament Xarrié havia intervingut personalment el 1980 prop d'una trentena de pintures d'aquesta Acadèmia, d'autors com Joseph Flaugier, Francisco Bayeu, els Lacoma, els Planella, Rodríguez Pumat, Arrau, Pelegrí Clavé, Caba, i uns quants més. Un cop elegit acadèmic d'honor assumí noves intervencions, a través del centre de la Generalitat que ell dirigia, ara d'Onorio Marinari, Pompeo Batoni (?) o Salvador Mayol, i tampoc no era el primer cop que aquell centre col·laborava amb l'Acadèmia. Encara més endavant, el 1998, tornà a fer-se càrrec personalment de més obres, ara de Pierre Mignard, Pere Crusells o Preciado de la Vega.

Es pot dir que la voluntat de l'Acadèmia de tenir entre els seus membres a conservadors-restauradors responia –i espero que torni a respondre en el futur– al fet que la nostra corporació, posseïdora del primer museu d'art que existí a Catalunya, s'ha preocupat normalment de tenir, per dir-ho així, el metge a casa.

Jo havia coincidit amb ell a diversos llocs, però potser la plataforma en la que més varem col·laborar va ser la Junta de Qualificació, Valoració i Exportació de Bens del Patrimoni Cultural de Catalunya, on malgrat el seu caràcter enormement jovial Xarrié es mostrava inflexiblement seriós davant

les peticions freqüents que s'hi presentaven per fer viatjar per exposicions llunyanes determinades obres històriques massa fràgils; en aquests casos arribava molt sovint a fer constar explícitament en acta el seu vot en contra quan algunes d'aquestes peces es decidia per majoria de la Junta que podien viatjar.

Xarrié era encara força jove, havia nascut el 1943 a Barcelona, bé que estava profundament vinculat a Premià de Dalt, i, tot i que jubilat de feia poc, la seva disponibilitat estava encara plenament oberta a ulteriors tasques de conservació.

Sempre va tenir una preocupació positiva en reivindicar l'activitat a la que havia dedicat la seva vida, i en publicà diversos treballs, no sols tècnics, sinó també històrics, com la seva reivindicació de la tasca de restaurador del pintor i científic romàntic –ja esmentat abans– Josep Arrau i Barba, que publicà a la revista *Estudios Pro Arte* de Barcelona el 1975, treballs que culminaren en el volum *Restauració d'obres d'art a Catalunya* (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2002), dens estudi que historiava per primer cop àmpliament el seu ofici al nostre país, aquest ofici, aquesta ciència, que entre nosaltres haurà conegut dues èpoques: la d'abans i la de després de Josep Maria Xarrié i Rovira.

15 de gener de 2015